

U z n e s e n i e

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobkyne **JUDr. G. Č.**, bývajúcej v R., zastúpenej JUDr. M. K., advokátom so sídlom v B., proti žalovanému Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny R, so sídlom v R., **o mzdové nároky** s príslušenstvom, vedenej na Okresnom súde Spišská Nová Ves pod sp. zn. 2 C 365/2000, o dovolaní žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach zo 4. decembra 2008 sp. zn. 2 Co 69/2008, takto

r o z h o d o l :

Dovolanie **o d m i e t a .**

Žalovanému nepriznáva náhradu trov dovolacieho konania.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Spišská Nová Ves rozsudkom zo 4. februára 2008 č.k. 2 C 365/2000-197 zamietol žalobu, ktorou sa žalobkyňa domáhala, aby žalovanému bola uložená povinnosť zaplatiť jej náhradu mzdy za obdobie od 9. októbra 1997 do rozhodnutia súdu so 17,6 % úrokom od splatnosti jednotlivcej mzdy do zaplataenia a ďalej 12 000 Sk ako odmenu za prvý polrok 1997 so 17,6 % úrokom od 12. septembra 1997 do zaplataenia; účastníkom nepriznal náhradu trov konania. V odôvodnení poukázal na to, že rozsudkom z 29. mája 2006 č.k. 2 C 365/2000-155 rozhodol o základe veci (§ 152 ods. 2 O.s.p.) – určil, že žalobkyňa má voči žalovanému nárok na náhradu mzdy za obdobie od 9. októbra 1997 do 31. marca 2000, Krajský súd v Košiciach ale rozsudkom zo 17. septembra 2007 sp. zn. 2 Co 301/2006 tento medzitýmny rozsudok zmenil tak, že predmetná žaloba je voči žalovanému čo do základu nedôvodná, lebo smeruje proti tomu, kto v danom prípade nie je pasívne vecne legitimovaný. V súlade s názorom odvolacieho súdu vychádzal aj súd prvého stupňa z toho, že Úrad práce,

sociálnych vecí a rodiny R. nie je v danom prípade pasívne vecne legitimovaný. Proti nemu smerujúcu žalobu preto zamietol. O trovách konania rozhodol s poukazom na § 142 ods. 1 O.s.p.

Na odvolanie žalobkyne Krajský súd v Košiciach rozsudkom zo 4. decembra 2008 sp. zn. 2 Co 69/2008 rozsudok Okresného súdu Spišská Nová Ves zo 4. februára 2008 č.k. 2 C 365/2000-197 potvrdil; účastníkom nepriznal náhradu trov odvolacieho konania. V odôvodnení svojho rozhodnutia odvolací súd uviedol, že jeho skorší (zmeňujúci) rozsudok (t.j. rozsudok Krajského súdu v Košiciach zo 17. septembra 2007 sp. zn. 2 Co 301/2006) nadobudol právoplatnosť 31. októbra 2007. Keďže ním bolo právoplatne rozhodnuté o tom, že žaloba proti Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny R je z dôvodu nedostatku pasívnej vecnej legitimácie čo do základu nedôvodná, musela byť proti tomuto subjektu smerujúca žaloba zamietnutá. Vecne správne rozhodnutie súdu prvého stupňa preto potvrdil (§ 219 O.s.p.). O trovách odvolacieho konania rozhodol s poukazom na § 224 ods. 1 O.s.p. v spojení s § 142 ods. 1 O.s.p.

Proti potvrdzujúcemu rozsudku odvolacieho súdu podala žalobkyňa dovolanie, v ktorom namietala, že postupom súdu jej bola odňatá možnosť pred súdom konať. Uviedla, že svoje mzdové nároky uplatnila voči Okresnému úradu v R., ktorý bol v čase podania žaloby pasívne vecne legitimovaný. V priebehu konania ale v dôsledku opakovaných legislatívnych zmien došlo k zániku pôvodne žalovaného subjektu a k prechodu jeho právomocí (práv a povinností) na jeho právnych nástupcov. V zmysle § 7 zákona č. 515/2003 Z.z. o krajských úradoch a obvodných úradoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov boli od 1. januára 2004 okresné úrady zrušené, pričom podľa § 8 ods. 9 tohto zákona neukončené spory zamestnancov zrušených okresných úradov prešli na krajské úrady. V predmetnom spore sa tak od uvedeného dňa stal pasívne legitimovaným Krajský úrad v K.. Zo súdnej zápisnice z 23. mája 2005 vyplýva, že tento úrad namietal nedostatok svojej vecnej legitimácie a tvrdil, že pasívne legitimovaným je Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny R.. Z uvedenej zápisnice tiež vyplýva, že súd vyzval žalobkyňu, aby oznámila súdu „opravu pasívnej legitimácie na strane žalovaného“. Žalobkyňa sa „v rámci poskytnutia súčinnosti“ pod dojmom priebehu uvedeného pojednávania vyjadrila, že pravdepodobným právnym nástupcom je Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny R.; v uvedenom zmysle aj navrhla zámenu na strane žalovaného. Okresný súd Spišská Nová Ves na to uznesením z 23. júna 2005 č.k. 2 C 365/2000-131 pripustil zámenu účastníka na strane žalovaného tak, že namiesto

Krajského úradu K. je žalovaným Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny R.. Skutočnosť, že žalobkyňa sa rozhodla súdu „poskytnúť dostupnú súčinnosť za účelom označenia právneho nástupcu žalovaného zo zákona“, jej nemôže byť na ujmu, a to ani ak by za pasívne legitimovaného v omyle označila nesprávny subjekt. Ak mali súdy vedomosť o nesprávnosti označenia pasívne legitimovaného orgánu, mali bez ďalšieho konať v zmysle § 104 ods. 2 O.s.p. a § 107 ods. 4 O.s.p. Na jej ujmu nemôže byť ani okolnosť, že v dôsledku viacnásobných komplikovaných legislatívnych zmien došlo k zmene pasívne legitimovaného subjektu. Podľa názoru žalobkyne treba pritom zohľadniť, že žalovaným je štátny orgán, ktorého právneho nástupcu určil zákon. Povinnosťou súdov bolo pokračovať v konaní s tým právnym nástupcom, ktorý podľa súdu vyplýval z právneho poriadku. Krajský súd v Košiciach bol povinný „rozhodnúť tak, aby existujúci nedostatok podmienky konania v podobe nedostatku pasívnej legitimácie žalovaného bol odstránený“ (podľa názoru žalobkyne mal zrušiť odvolaním napadnutý rozsudok a vec vrátiť súdu prvého stupňa na ďalšie konanie s tým, aby v ňom bol „ex offo podľa § 107 ods. 4 O.s.p. odstránený nedostatok podmienky konania, o ktorom mal vedomosť“. Krajský súd v Košiciach tak ale nepostupoval. Žalobkyňa preto žiadala jeho rozsudok zrušiť a „vec vrátiť na ďalšie konanie súdu prvého stupňa“.

Žalovaný sa k dovolaniu nevyjadril.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podala včas účastníčka konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.) zastúpená advokátom (§ 241 ods. 1 O.s.p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.) skúmal najskôr, či dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto opravným prostriedkom.

Dovoláním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.).

V prejednávanej veci smeruje dovolanie proti rozsudku. Podľa § 238 ods. 1 O.s.p. je dovolanie prípustné proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol zmenený rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej. V zmysle § 238 ods. 2 O.s.p. je dovolanie tiež prípustné proti rozsudku, v ktorom sa odvolací súd odchyľil od právneho názoru dovolacieho súdu vysloveného v tejto veci. Podľa § 238 ods. 3 O.s.p. je dovolanie prípustné tiež vtedy, ak

smeruje proti potvrdzujúcemu rozsudku odvolacieho súdu, vo výroku ktorého odvolací súd vyslovil, že dovolanie je prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, alebo ak ide o potvrdenie rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým súd prvého stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4 O.s.p. Žalobkyňou napadnutý rozsudok nevykazuje znaky ani jedného z týchto rozsudkov. Prípustnosť jej dovolania preto z ustanovení § 238 ods. 1 až 3 O.s.p. nevyplýva.

Dovolací súd vzhľadom na povinnosť vyplývajúcu z § 242 ods. 1 O.s.p. ďalej skúmal, či procesná prípustnosť dovolania nevyplýva z § 237 O.s.p. V zmysle tohto ustanovenia je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ nepodal sa návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom a g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát.

Žalobkyňa procesné vady konania v zmysle § 237 a/ až e/ a g/ O.s.p. nenamietala a vady tejto povahy nevyšli v dovolacom konaní najavo. Prípustnosť jej dovolania preto nevyplýva ani z týchto ustanovení.

V dovolaní sa namieta, že postupom súdu bola žalobkyni odňatá možnosť konať pred súdom. Odňatím možnosti konať pred súdom (§ 237 písm. f/ O.s.p.) sa rozumie procesne nesprávny postup súdu, ktorý má za následok znemožnenie realizácie procesných práv priznaných účastníkovi občianskeho súdneho konania. Podľa právneho názoru odvolacieho súdu v danom prípade k tejto procesnej vade nedošlo.

Zo spisu Okresného súdu R. sp. zn. 10 C 1233/1997 vyplýva, že žalobkyňa žalobou podanou 12. septembra 1997 uplatnila svoje (v žalobe bližšie špecifikované) mzdové nároky voči Okresnému úradu v R.. Vec bola neskôr prikázaná na prejednanie a rozhodnutie Okresnému súdu Spišská Nová Ves, na ktorom bola vedená pod sp. zn. 2 C 365/2000. Aj tento súd konal s Okresným úradom R. ako so žalovaným subjektom.

Ustanovením § 7 zákona č. 515/2003 Z.z. o krajských úradoch a obvodných úradoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov boli s účinnosťou od 1. januára 2004 okresné úrady zrušené. V dôsledku toho stratil pôvodne žalovaný subjekt spôsobilosť byť účastníkom konania. Zo spisu Okresného súdu Spišská Nová Ves sp. zn. 2 C 365/2000 vyplýva, že súd prvého stupňa za právneho nástupcu zaniknutého Okresného úradu v R. (§ 107 ods. 4 O.s.p.) považoval Krajský úrad v K. (vid' č.l. 90 a 91 spisu). Krajský úrad v K. sa ako žalovaný vyjadril k prejednávanej veci (č.l. 93 spisu) a aj žalobkyňa ho v podaní z 25. mája 2005 (č.l. 118 spisu) označila za žalovaného. Pre prípad stotožnenia sa súdu s názorom Krajského úradu v K., že pasívne vecne legitimovaný je v danom konaní Okresný úrad práce, sociálnych vecí a rodiny R. (§ 10 ods. 4 zákona č. 453/2003 Z.z. o orgánoch štátnej správy v oblasti sociálnych vecí, rodiny a služieb zamestnanosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov), sa žalobkyňa v závere podania z 25. mája 2005 vyjadrila, že súhlasí „aby do ďalšieho konania vstúpil Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny v R.“ (vid' č.l. 126 spisu). Na základe výzvy súdu, aby podala bližšie vysvetlenie tohto podania, žalobkyňa „jednoznačne“ spresnila, že jej podanie z 25. mája 2005 je „návrhom v zmysle § 92 ods. 2 O.s.p., aby do konania na miesto doterajšieho účastníka vstúpil ten, na koho boli tieto práva alebo povinnosti prevedené alebo na koho prešli, ktorým je Okresný úrad práce, sociálnych vecí a rodiny R.“ (vid' č.l. 130 spisu).

Okresný súd Spišská Nová Ves uznesením z 23. júna 2005 č.k. 2 C 365/2000-131 pripustil zámenu účastníka na strane žalovaného tak, že na miesto žalovaného Krajského úradu v K. vstupuje do konania ako žalovaný Okresný úrad práce, sociálnych vecí a rodiny R.. Odvolanie, ktoré podal proti tomuto uzneseniu Okresný úrad práce, sociálnych vecí a rodiny R., Krajský súd v Košiciach odmietol uznesením z 26. augusta 2005 sp. zn. 2 Co 245/2005 s odôvodnením, že ho podal ten, kto ho nebol oprávnený podať (§ 218 ods. 1 písm. b/ O.s.p.).

Podľa právneho názoru dovolacieho súdu postupoval Okresný súd Spišská Nová Ves v súlade so zákonom, keď po zániku Okresného úradu v R. (§ 7 zákona č. 515/2003 Z.z. o krajských úradoch a obvodných úradoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov) spojenom so zánikom spôsobilosti byť účastníkom konania skúmal, či môže ďalej vo veci konať. Postup súdu v prípade, že účastník stratí v priebehu konania spôsobilosť byť účastníkom konania, upravuje § 107 O.s.p. Podľa § 107 ods. 1 O.s.p. súd v takom prípade podľa povahy veci posúdi či má konanie zastaviť alebo prerušiť alebo či môže v ňom

pokračovať. Ak po začatí konania zanikne právnická osoba, ktorá je účastníkom konania, je v zmysle § 107 ods. 4 O.s.p. procesnou povinnosťou súdu pokračovať v konaní s jej právnym nástupcom, a ak právneho nástupcu niet, konanie zastaviť. Právnym nástupcom právnickej osoby je ten, na koho prešli práva a povinnosti zaniknutej právnickej osoby; pokiaľ je týchto nástupcov viac, vstupuje do konania ten, ktorý prevzal tie konkrétne práva a povinnosti, o ktoré ide v konaní. Ťažisko zisťovania, kto je právnym nástupcom zaniknutej právnickej osoby, spočíva podľa § 107 ods. 4 O.s.p. na súde. Obsah spisu svedčí o tom, že Okresný súd Spišská Nová Ves takto postupoval a dospel k záveru, že právnym nástupcom zaniknutého Okresného úradu R. je v danom prípade Krajský úrad v K..

Dovolateľka ale neskôr sama v zmysle § 92 ods. 2 O.s.p. navrhla zámenu účastníkov konania. Súd zámenu (v dôsledku ktorej namiesto Krajského úradu v K. je žalovaným Okresný úrad práce, sociálnych vecí a rodiny R.) pripustil uznesením, proti ktorému podal odvolanie len žalovaný. Obsah spisu nesvedčí o tom, že by žalobkyňa namietala, že takúto zámenu nenavrchovala. Na výzvu súdu, aby sa vyjadrila k tomuto odvolaniu žalovaného uviedla, že sa pridrižiava obsahu jej návrhu na zámenu účastníkov konania v zmysle § 92 ods. 2 O.s.p. Dovolací súd pripomína, že predpokladom pre vyhovie takémuto návrhu je (iba) preukázanie formálnych podmienok zámeny účastníkov konania. V štádiu, pri ktorom súd posudzuje splnenie predpokladov v zmysle uvedeného ustanovenia, skúma tvrdenia, z ktorých sa vyvodzuje opodstatnenosť takéhoto procesného návrhu, len z hľadiska možnosti (spôsobilosti) vyvolať žalobcom tvrdý právny účinok. Súd v tomto štádiu neskúma otázku pasívnej vecnej legitímácie – posúdenie toho, či k prevodu alebo prechodu práva skutočne došlo, je totiž vyhradené až rozhodnutiu vo veci samej (pri skúmaní vecnej legitímácie účastníka konania).

Otázka pasívnej vecnej legitímácie bola v danom prípade vyriešená (skorším) rozsudkom Krajského súdu v Košiciach zo 17. septembra 2007 sp. zn. 2 Co 301/2006, ktorý zmenil rozsudok Okresného súdu Spišská Nová Ves z 29. mája 2006 č.k. 2 C 365/2000-155 tak, že žaloba je voči žalovanému čo do základu nedôvodná. Podľa obsahu spisu nadobudol tento rozsudok odvolacieho súdu právoplatnosť 31. októbra 2007. Dovolanie proti nemu, prípustnosť ktorého vyplývala z § 238 ods. 1 O.s.p., bolo možné podať v lehote jedného mesiaca od právoplatnosti (§ 240 ods. 1 O.s.p.). Zo spisu ale vyplýva, že žalobkyňa nevyužila túto procesnú možnosť a uvedený zmeňujúci rozsudok odvolacieho súdu, ktorý mal

v preskúmvanej veci z hľadiska vyriešenia otázky pasívnej vecnej legitímácie určujúci význam, nenapadla dovolaním.

So zreteľom na vyššie uvedené dospel dovolací súd k záveru, že Krajskému súdu v Košiciach nemožno vytýkať, že postupom, ktorý predchádzal vydaniu dovolaním napadnutého (potvrdzujúceho) rozsudku, odňal žalobkyni možnosť pred súdom konať. Prípustnosť podaného dovolania preto v danom prípade nevyplýva ani z ustanovenia § 237 písm. f/ O.s.p.

Pre prípad, že žalobkyňa zastáva názor o nesprávnom právnom posúdení veci, na ktorom spočíva napadnutý rozsudok, dovolací súd uvádza, že právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a na zistený skutkový stav aplikuje konkrétnu právnu normu. Nesprávnym právnym posúdením veci je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery. Nesprávne právne posúdenie veci je Najvyšším súdom Slovenskej republiky považované za relevantný dovolací dôvod, ktorý ale prípustnosť dovolania nezakladá (nie je uvedený v § 238 ani v § 237 O.s.p. ako dôvod zakladajúci prípustnosť dovolania).

Pre úplnosť dovolací súd dodáva, že prípustnosť podaného dovolania v časti, ktorá smeruje proti výroku rozsudku odvolacieho súdu o trovách konania (táto časť napadnutého rozsudku má povahu uznesenia – vid' § 167 ods. 1 O.s.p.), je vylúčená ustanovením § 239 ods. 3 O.s.p.

Zo všetkých vyššie uvedených dôvodov dospel Najvyšší súd Slovenskej republiky k záveru, že v prejednávanej veci je dovolanie žalobkyne podľa Občianskeho súdneho poriadku procesne neprípustné. Dovolací súd preto jej dovolanie odmietol podľa § 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 218 ods. 1 písm. c/ O.s.p. ako smerujúce proti rozhodnutiu, proti ktorému je dovolanie neprípustné.

V dovolacom konaní vzniklo procesne úspešnému žalovanému právo na náhradu trov dovolacieho konania proti žalobkyni, ktorá úspech nemala (§ 243b ods. 5 O.s.p., § 224 ods. 1

O.s.p. a § 142 ods. 1 O.s.p.). Keďže nebol podaný návrh na priznanie náhrady trov dovolacieho konania, dovolací súd nepriznal žalovanému náhradu trov tohto konania (§ 243b ods. 5 O.s.p., § 224 ods. 1 O.s.p. a § 151 ods. 1 O.s.p.).

Poučenie: Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 20. júla 2010

JUDr. Emil Francisci, v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia: Klaudia Vrauková